

SZARVAS ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI és SZÉPIRODALMI HETILAP.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 5 frt — kr.
Félévre . . . . . 2 frt 50 kr.
Negyedévre . . . . . 1 frt 25 kr.
Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen hetenkint egyszer, vasárnap.

Szerkesztőség:

Búza-utca 1283. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza.

Hirdetéseket

elf. gad s jutányosan számít a
Kiadóhivatal:
Városház és nagytemplom-utca sarkán,
hova az előfizetési pénzek infézendők.

Szabó János beszéde az egyházpolitikai kérdésekről.

Méltóságos Főispán úr! Tekint. törvényhatósági közgyűlés! Méltóztásának megengedni, hogy e nagyfontosságú ügyben én is nyilatkozzam és pedig amennyiben szükséges és lehetséges, az előttem szólott nagyságos apát úr eszmemenetét követve.

Különös, és ha mélyebbre nem tekintünk, nehezen megmagyarázható jelenség, s állami és társadalmi életünket szomorú színben feltűntető körülmény az, hogy ennek a századnak a végén, mely a felvilágosodás, haladás és liberalizmus századának nevezetik, kénytelenek egyesek, testületek, sőt törvényhatóságok is különösebb védelmi állást foglalni, sőt egyik kezükbe, — mint hajdan a második templomot építők — védő fegyvert fogni, hogy másik kezükkel építhessenek a szabadelvű haladás s a nemzeti és állami egység érdekében, a melynek megvalósításáért minden valláskülömbőség nélkül e szá-

zadnak legnagyobb férfiai, hazánk, nemzetünk legjobbjai reménykedtek, működtek, áldoztak, sokan vérüket is ontották! És még elszomorítóbb a jelenség, ha tekintjük a modort és eszközöket, amelyekkel a támadások intéztetnek. Oly jelenség ez. tisztelt közgyűlés! mintha a reggeli hajnalt minden következetességgel esthajnalnak kívánná tekinteni valaki, — mert az is szürkület szerű — s ilyenül kívánná tekinteni még azok által is, a kik ama hajnal viradását várva-várták.

Ámde bármily szomorúak legyenek is e jelenségek és körülmények, azok elől ma már kitérünk nem lehet, sőt úgy magunk, mint a közönség iránt s az ügy érdekében épen nekünk kötelességünk, kiknek az államkormány egyházpolitikáját támogató nézeteink, indokaink erkölcsi értékekben vannak titkon és nyíltan s igen sokszor a tájékozatlan közönség előtt, nemesak saját magunk kárára, hanem a mi mindennél több, az ügynek veszedelmére

megtámadva, — igen, nekünk kötelességünk minden oly törekvés mellett nyíltan, bátran, önértettel, és ami fő felvilágosítva bizonyosságot tenni, a melyeknek célja az állami és nemzeti egység biztosítása, s az ezt elősegítő egyenjogúság fejlesztése, szóval a nemzeti és állami életre s a valódi liberalizmusra nézve a várva-várt idő teljessége felé való haladás.

S épen ezért üdvözlöm Budapest fő- és székváros, valamint Zemplén-megye törvényhatóságának az államkormány egyházpolitikáját támogató feliratát, mely hasonló célból hozzánk is áttételet.

De szükség tisztelt közgyűlés, hogy az előttem szólott t. tagtárs ur érveire különösebben is megtegyem észrevételeimet. Egy tény áll előttünk, hogy t. i. az államkormány határozottan fölvette programjába a főbb elvi vonásokban megnevezett egyházpolitikát, fölvette pedig ezt oly jelentőségben, hogy e programmal áll, vagy esik. Elismerem

A SZARVAS ÉS VIDÉKE TÁRCAJA.

A Patikáros.

— Krónikás adoma, melyet a „Szarvas és Vidéke“ t. szerkesztőjének szüntelen való zuglódásainak megszüntetésére megírt ama bizonyos **A. B.**, ki ezért tiszteletdíjúl csak azt kívánja, hogy a Sámuel Samu ne kímélje annyira a nyomdafestéket az újságjától! —

Ki ne hallotta volna híret az ötvenes-hatvanas években Patikáros Ferkónak, a páratlan budapesti cigány-primásnak?! Hej, mikor tájban a bajsunk ütközni kezdett, azokban a szomorú ötvenes esztendőkből, csak az ő száraz-fájának hangjaiban kerestünk s találtunk vigasztalást, mikor ő rá kezdte azokat a felséges nótákat, mint a „Télen nyáron pusztán az én lakásom“, meg a többi. Mikor meg 60-ban kiütött a szabadság, (mint a kölesdi ember mondta) ismét az ő hegedője volt az eszköz, mely szertelen lángra gyulasztá keblünkben a honfui érzelmeket, úgy annyira, hogy az ő hegedőjén lelkesedve, mi voltunk

azok a selmák, kik egy éjszakán az akkori kormányzóknak (kinek később a *klumi* köd annyira befűtött) a palotája oldalára veres krétával felírtuk, hogy: „kiadó a szállás!“

A Patikáros nevét tehát akkoriban minden jóra való magyar ember ismerte, hanem azt csak kevesen tudták, hogy ez a név hogyan ragadt a viselőjére? No! ennek a históriáját akarom elmondani:

Hívták az ő édes apját, — becsületes-e, vagy csak cigány nevéen — Tunya Csicsának. — Volt neki négy fia, a kiket ideje-korán tanított muzsikálni, ötjőkből kitélt a banda, lakozott pedig nemes Fejérvármegyében, Gárdony nevű nemes helységben, ott a Velencei tó mellett, a muzsikálláson kívül csikászással, halászáttal meg levélhordással foglalkozván. — Hej, boldog idők voltak azok a cigányra!

A nemes atyafiak kommentziót mértek nekik, fűtő szalmával, viseltes öltözettel ellátták őket, — no, meg került egy-két garas is!

A faluhoz közel egy szép dombon voltak a szőlők, ide jártak ki az urambátyámék esténként a pincés-szorra, melynek

istení élvezetét az alföldi ember még hírből sem isméri. Magyam is ivám ott és becsipék nem egyszer kegyetlenül! Haj, milyen is volt az akkori élet! A délelőtt eltelt a házi dolgok s gazdasági ügyek elintézésében, a jó ebéd után aludtunk egyet, aztán mentünk a familia házhöz, (igy hívák a falu házát, mert az egész község egy atyafiság volt) a rektor volt a nótáros is, ki szintén az atyafiság kebeléből került ki, a kinek hivatalos és szigorú kötelessége volt evidenciában tartani, hogy kinek a pincéje következik? Mikor ez kellőképen konstatáltatott, elindulánk, még pedig se-regestül! Hm, ugy-e édes alföldi olvasóm, te még sohse hallád azokat a mennyei hangokat, midőn a pincészeren a tűzön rotyog az a felséges bográcson hus, a mit a Károly mézáros legény szedett össze a márhának a legfáinabb résziből, melyet a Kasap Károly bácsinál senki se tudott felségesebben elkészíteni. — Mire aztán a bográc az asztalra került, megzendült a Tunya gyerekek hegedője és . . . . . No, de nem esiklandozom senki fantáziáját ebben a gyalázatos filloxerás világban!

ama kérdés jogosultságát, sőt — ha a körülményeket figyelembe nem vesszük, — még fontosságát is, hogy vajjon időszerű-e ma, minden tekintetben, annak keresztülvitele. Ámde t. közgyűlés! ösmeretesek előttünk az előzmények, ezeket nem ismétlem, sokkal jobban érezzük ez előzményeket, mint értjük. A programmnak meg kellett lenni már ma, s az egyházpolitika keresztülvitelét az államkormány, s a nemzetnek igen nagy és tekintélyes része, egy az állam tekintélyének féltve őrzött, s minden lealázó alkuvást és gyöngítő külbefolyást kizáró megóvása, valamint az állami és nemzeti egység biztosítása, s az egy nemzetben élő különböző vallásfelekezetek közötti méltányosság és kölcsönös tisztelet megszilárdítása, szóval az igazi liberalismus céljából határozottan akarja és munkálja és így az időszerűség kérdése csak másodrendű kérdés, melyre nézve csak a mi akaratunktól, a mi felvilágosításunktól, hazánk iránti kötelességünk érzetétől függ, hogy kérdés lenni megszűnjék; bár elősmerem, hogy elsőrendű kérdés is lehet az azok előtt például, kik azt kormánybuktatásra, vagy saját, féltékenyen őrzött tekintélyök és speciál érdekeik megmentésére akarnák felhasználni. Éppen azért megoldatlanul önként levenni, a megvalósításra kitűzött egyházpolitikát a napirendről, egyérelmű lenne úgy az állam, mint a liberalismus részéről a kapitulációval, melyből talán külsőleg díszben és sértetlenül vonulhatnánk el, de elvonulnánk belsőleg a megsértett lélek ama gyászában, hogy

meghalt a leányzó és pedig a feltámadásra nézve hosszú időre kiterjedő reménytelenségben. Ezért kell, t. közgyűlés fentartani a kitűzött programmot, s nekünk az államkormány egyházpolitikáját határozottan támogatni kell.

A mi már különösebben a kötelező polgári házasság kérdését illeti, kijelentem, hogy egy percig sem késelkedném megvonni tőle támogatásomat, sőt, már állásomnál fogva is elene működni kötelességemnek ösmerem, ha az — mint többen hirdetik — csakugyan ellentétben állana a vallással és sértene a vallási érzületet. De a dolog nem így áll; hiszen a vallásnak és az egyháznak, a házasságkötésnél való oly értelmű joga, mely a házasságnak, mint az állam fennállása egyik fontos alaptényezőjének egyetemes célját s a közérdeket védi és erősíti, nincs a polgári házasság által megtámadva; kinek-kinek szabadságában áll, a vallásos embernek pedig kötelessége is házassága megkötésekor a vallás áldását kérni és venni.

Elősmerem, hirdetem és terjeszteni igyekezem, a házasság kötésnél is, az egyház áldásának fontos és vallási tekintetben nélkülözhetlen voltát; ámde kérdem: vajjon egyedül csak az-e a valódi áldás, mely az egyház előirt szabályai szerint mindenkire kötelezőleg, mintegy parancsolólag osztogattatik? épen nem; hanem az a valódi áldás, melyet a felek az ő vallásos szívök és lelkök buzgóságának forrásából, önként kérnek az egyház

és vallás szolgája által, az áldás és kegyelem Istenétől! S az ily benső, valódi buzgóság az, mely a vallás áldásos hatását ápolja és terjeszti; és az ily áldás az, mely a házassági szövetséget megszenteli; s az ily buzgóság, némi jeléül szolgál a láthatatlan egyház tagjai felösmérésének.

Az előttem szólt t. tagtárs uróva intett egy 900 éves törvény lerontásától Nem akarok vitatkozni, mert a dogmatikus fejlődés teljes átértésére nézve, a házassági jog történeti fejlődésével kellene tüztesen foglalkozni, erre pedig nincs idő; annyit azonban röviden megjegyezni kívánok, hogy még a 11-ik században, azt lehet mondani, általánosan érvényes volt a házasság minden egyházi hozzájárulás nélkül, s azontul még hosszú időközön át a házasság jogi cselekvényét nem a lelkészek végezték, s midőn az egyházi házasságkötés életbe lépett, a lelkész a világi megbizottak szerepét vette át: sőt arra is van történeti adat, hogy egy pápai nyilatkozat (III. Sándor) egyenértékűnek jelentette ki a világiak előtt kötött házasságot, az egyház által kötöttekkel.

Elősmerem, tiszt. közgyűlés! hogy a programmba vett egyházpolitika életbeléptetésével nekünk lelkészeknek nehezebb lesz helyzetünk és feladatunk, mint eddig, — de kérdem: vajon a helyzet könnyebbségeért meg szabad-e tagadni, fel szabad-e áldozni az egyetemes érdeket? Nem szabad! Ezt tiltja állásunk, rendeltetésünk, elhivatásunk; s nekünk ki kell emelkedni a vallási és egyházi élet ama kényelmességéből, mely pusztán előirt szabályok betűköveiből akarja fölépíteni Isten országát; — lélek az, mely megelevenít! s e megelevenítő lelket kell nekünk buzgóságunk, hűségünk, ha kell, lemondásunk és így élő munkás példánk által ápolni, terjeszteni a hivek között, s e lélek erejével napról-napra könnyebb lesz a helyzet, áldást hozóbb a feladat!

T. közgyűlés! Kötelessége mindenkinék szeretni vallását, egyházát, kötelessége munkálni annak erősödéséért, befolyását, de csak oly módon, oly értelemben, hogy az egyház a minden felekezeten felül álló vallási és emberiség abszolút törvényekkel ellentétbe vagy épen összeütközésbe ne jöjjön; — s azt tartom az egyház legfőbb dicsőségének, ha életető befolyásával alkotó tényezője tud lenni az értelmi s erkölcsi tökéletesedésnek, s az egyetemes haladásnak az emberiség életében!

Volt azonban a szép egyetértésben élő nemes atyafiság között két testvér, kik valami osztozáson összeveszének s mód nélkül való nagy haragot tartának egymás irányában, ez okozta aztán, hogy a pince-szeretők is két táborra oszlának, mert a két haragvó testvér egy társaságban együtt lenni sehogy sem akart, a Tunya gyerekek pedig egyik nap az egyik, másik nap a másik tábornak muzsikállának.

Az áldott kefélyü Kaszap Tóni bácsi pedig minden mód kerülgeté a két haragvó testvért, hogy ha valamikép ki tudná őket békíteni, de biz éveken át hiába volt minden iparkodása.

Egyszer egy szép holdas tavaszi estén, úgy 11 óra tájban mind a két tábor ballagott haza fele a szőlők más-más tájékaról. — A gyalogut a .emplom háta mögött levő ó-femetőben ért össze. — Tóni bácsi kompániája után húzták a Tunya gyerekek. — A mint a két tábor összeért, Tóni bácsi megállítá őket s így szólt:

— Halljátok-e, atyafiak, innet egy tappot se megyünk tovább, míg ez a két Bóné meg nem békül, im nézzétek: ott nyugszik az apjuk, anyjuk, mellette az öreg apjuk, majd ti is ide kerültek elébb-utóbb,

hát illendő dolog leszen-e az, hogy a testvér atyafiak örökös haraggal jöjjenek ide pihenni a nyugalom hazájába, mit mondanak majd az öregek?! Betegek vagytok ti, édes atyámfiai, betegek, hanem majd én kikurállak benneteket. Nézzétek: itt a patika! — s ezzel a nyakába löggő s ités kulacsra ütött, — itt a patikárus — ekkor meg a Tunya gyerekekre mutatott — ezek meggyógyítanak titeket!

A két haragvó testvér meghatottan nyújtott kezet egymásnak őseik sirhalma felett, mire Tóni bácsi összeölelgetvén őket, mondá:

— No, netek a patika, igyatok egyet-egyét, te meg patikárus, húzd rá, azt a fűzfán fütyölő rézangyalát a kirilájszomodnak, osztán gyertek a familia-házhoz, nagyon nehéz ez a fene kulacs, könnyítsük meg.

Akképen leve.

A Tunya gyerekeken pedig ez nap-ságtól fogva rajtuk ragadt a Patikárus név, melynek ők később országos hírt szerzének felséges művészetük által.

Eddig van, — ha jól van. *)

*) Jól bizony kedves A. B. bácsi, csak még máskor is nyuljék be kigyelmed abb' a régi tarisznyába. SZARK.

Kötelessége mindenkinek ápolni a hitűséget, mert — bármit mondjon is sok fényes értelem — hit nélkül nincs valódi élet; — de nem ápolok oly hitűséget, nem ápolok az egyház iránt oly hűséget, mely az emberiség egyetemes érdeke s hazám, nemzetem iránti hűtlenségben lenne kénytelen magát felemészteni!

Végül méltóztatassanak még megengedni, hogy amaz itt erősen hangsúlyozott állítás ellen, s hogy annak behozatala után erkölcsileg súlyedni fogunk — megtegyem a magam megjegyzéseit. Ez egy súlyos vád t. közgyűlés! azok ellen is, kik a polgári házasság létesítését támogatják — oly súlyos vád, mely ellen sokaknak, mind azoknak erkölcsi érzete tiltakozik, a kik nemcsak zsinati végzésekből, de mindenek felett az áldó és megáldott családi élet szent törvényeiből — a velök összeforrott családtagok lelkében és szívében nyilvánuló isteni kijelentésből ösmerik, vallják és érzik a házasság szentségét! És az állam? Hiszen az legjobban tudja, hogy az állam tisztességét, becsületét, szilárdságát és dicsőségét, alapjában és igen nagy részben az egyes családok tisztessége, becsülete és szilárdsága alkotja, s ugyan kérem, miként lehessen felteenni államról azt, hogy a maga szilárdságának és dicsőségének, bent milliókra, kint világra szóló alkotmányát, rothadt részekből kívánná fölépíteni! Ez lehetetlen! Csak ez egyetlenegy érvet hozom fel ama vidóli állítás ellenében, mert ebben minden meggyőző érv befoglalatik.

Meg kell tehát államunk t. közgyűlés! szilárdan az államkormány egyházpolitikájának támogatása mellett. Ezt követeli tőlünk a nép iránti kötelesség, én is a népre hivatkozom, mely azoktól, akikre néz, vezérletet, de világságban való vezérletet kíván: ezt követeli tőlünk az alkotmányos király iránti hűség, mely kötelességünké teszi nyíltan, bátran, a trón magasságáig felható erővel hirdetni, hogy alkotmányunk koronás felkentje a nemzet liberalis haladásának fényében, a vallásfelekezetek közötti méltányosság megszilárdításában, a jognak és kötelességnek a házassági ügynél is mindenkire egyenlővé tételében nyerhet a világ előtt legáldóbb dicsőséget, s az állam polgárai között legbiztosabb támaszt, ezt követeli tőlünk a múlt iránti hűség, a mely kötelességünké teszi, hogy a fiukban és unokáikban bizva küzdött atyák liberalis eszméinek hű letéteményesei és megva-

lósítói legyünk; ezt követeli tőlünk a jövőre való gondoskodás kötelessége, mely intve-int, hogy életképes magvakat hintsünk a jövő aratására; és ezt követeli a kultur világ, a mely csak azokat számítja tagjai közé, kik a valódi kultúra szellemében és érdekében gondolkozni, munkálni, ha kell, lemondani és áldozni is elég bölcssek, elég önzetlenek, elég igazak és erősek!!
Elfogadom az állandó választmány véleményét.

Városi képviselő.

A múlt hét elején tartatott meg a városi képviselőben, Urbanek Nándor megyei kiküldött elnöke alatt a városi számv. vőszék, melyen az 1892. évről vezetett összes községi számadások, ugymint a közpénztár, kórház-ápoljai, gazdai, közs. közmunkai, árvatári, vasúti-garantiai és borfogyasztás-italmérés számadások nyertek házi elintézést. — Eltekintve némely formahiányoktól és csekélymértvű nehézségektől, a számadók — a szokott óvadék fentartásával — a további felelősség terhe alul felmentendők véleményeztetek.

Az eredményezett rideg számok felsorolása lapnak jelenlegi számában lehetségesse nem válván, szorítkozunk csupán a város vagyonának előterjesztésére.

I. Az ingatlan vagyon becsértéke kitesz a 824 ¹⁵¹⁰/₁₆₉₀ hold földdel együtt 270,840 frt —

II. Haszonélvezet, a fogyasztás, italmérés és vadászati jogokból eredőleg 50,304 frt 19

III. Tőkepénz 6,000 frt —

IV. Ingóság; butorzat, tűzoltói, mértékhitelítési, természetmennyickekben sb. 50,450 ft 95

Kórház-ápoljai és gyámpénzt. tartalékalap 44,505 frt 88
Összesen 422,101 frt 02

Ezen vagyonon teherül fekszik még:

a) budapesti központi takarékpénztár kölcsöne a vasúti garantiából . . . 28,000 frt —

b) gróf Károlyi-féle birtok vételéből . . . 18,684 frt —

c) pesti hazai I-ső takarékpénztár kölcsöne az árvatári sikkasztott összeg fedezéséül . . . 44,000 frt —

d) fogyasztási és italmérés adó bérletéből 47,890 frt —

Összesen 138,574 frt 30

A tiszta eszelekvő vagyona a városnak a mai napon 283,526 forint 69 kr.

A Tekintetes vármegye.

Karcolat.

I.

Mint a méhraj, midőn szárnyra kelni akar, úgy zsongott-bongott a vármegye házában diszterme f. hó 8-án. Uram teremtem — gondolám, — mi akar itt lenni, hiszen sem választás nem lesz s így nem volt, aki behozza ingyen paprikásra éhes polgártársainkat; sem pótdó megtagadására nincs kilátás, mert hiszen a tárgysorozatban szó sincs valami emberbaráti vagy egyéb kulturális cél keresztülvitelének tervezetéről.. Mi ez tehát?! Talán valami nemes tényét akarják meggátolni az új, de már is régi szeretetünket, becsülésünket és bizalmunkat bíró főispánnak, vagy . . . . Ahá! Most jövök már rá, s kezdem érteni a dolgot most, midőn a vármegyei klerust majdnem teljes számmal látom felvonulni abba a terembe, amelyben még alig láttam, nem egyszerre, de egész éven át sem aunyi reverendát, mint ez alkalommal. Perze, persze, a polgáriházasság, a vallás egyenlőség stb. van kitézve a mai nap legfontosabb tárgyául, vagyis az a kérdés van feltéve, hogy Békésvármegye, az a liberális vármegye-é még, a mely ötven év óta oly fennen lobogtatta azt a zászlót, a melyre lángbetűkkel volt felírva e három szó: „Egyenlőség, szabadság, és testvériség!” Avagy eltérve dicső multjától, behuzza-é azt a zászlót, melyet egy Wencheim Béla, egy Tomcsányi, Terényi, Beliceyek és sok más, ma is élő fia e vármegyének oly önzetesen vitt előre?! Nem, nem! Békésvármegye nem tagadhatja meg multját, nem gyalázzhatja meg dicső elődeit; Békésvármegye nem fog hátra egy lépést sem tenni, hanem mindig csak előre büszkén, önzetesen, nemesen. S így fog tenni mindig, mert most sem tekintí azt, hogy ellenzéki; most sem latolgatta azt, hogy kitől jön az eszme, hogy ezzel csak azt a kormányt erősíti, a mely bizalmat egészben nem bírja, de mert azt jónak, a haza polgáraitra üdvö-nek, s szabadelvű lépésnek tartja, pártolja és követi, mert hiszen a haza üdve, a családi élet nyugalma s a magyar nemzet jóléte kívánja annak létesülését! . . .

Kilenc óra felé zsufolásig megtelt a nagy terem. Ott láttuk a vármegye szinét, viragát, ott a Wencheim grótokat, Beliceyket, három országos képviselőnket Haviár Danit Terényit, Veress Józsefet szép egyetértésben, — Szabó Jánost, Szucsú Bélát és még számos egyházi és világi notabilitást, de ott láttuk a katolikus klerust, a ref. kalvinista papságot, a mosolygó Göndöcsöt, a komoly Széchenyit, a harcias tekintetű honvéd papot, a jóságos Pékyt, a szelid és jébar Gróc Bélát, a fürgé kis Knyt — akinek beszédes arcából ki lehetett látni, hogy az egész földi életet alig becsüli többre egy jó kalabrisz-partienáll! — A lelkesült Luanah, s az elegans megjelenésű Szirmayt, a folyton mókázó Lehooky Józsefet és még számos egyházi és világi képviselőket a vármegyének. A klerus arca általán véve borús és méltán, mert hiszen ismert hatalmas befolyásuk dacára is, melylyel hűveik erkölcsi életét uralják, alig tudtak néhány független párthívet gyűjteni maguk köré, hogy miként ők állítják — az egyház

igazait, a házasság szentségét, a kath. válás hitelveit, s az anyakönyvek vezetésének meghagyását egyházi kezekben megvédeni segítsenek! . . . Hát ti vármegyénk evangélikus lelkészei, hol maradtatok? . . . No itt is elmondhattuk reátok gondolva, egyik kiérdemült tanárunkkal, hogy: „sokakat látok itt, a kik nincsenek jelen! . . . Hát ti nem vagytok e hazának hű fiai? Avagy kérdem, titeket nem érdekel sem a haza, sem az egyház sorsa?! . . . Hát ti reátok közönyös, hogy miként dől el egy ily fontos, a haza minden polgárát felekezeti különbség nélkül egyaránt érdeklő kérdés?! . . . Szomorú, hogy alig láttunk közületek egyet kettőt, s ha a tiszta lelki Csermák Kálmán úgy, miként ti többiek, hon marad, nem lett volna a ki titeket képviseljen. És ti, kik akkor, mikor nem ily minden felekezeti, minden polgárt oly közölről érdeklő fontos ügy, hanem csak felekezeti, vagy nemzetiségi, avagy csak nyelvi kérdés van a szőnyegen, oly tömegesen vesztek részt a vitában, most hon maradtatok, s behuzódtatok a sutba, hogy hagy kaparja ki más a gesztenyét, s ti moshassátok kezeiteket Pilátusként! . . . No de, csitítsuk le háborgó vérünket, s ne panaszkodjunk.

II.

A zaj, a zsbongás mintegy varázslásra megszünt, s helyet adott a lelkes élvezésnek, melylyel a terembe lépő daliás főispánt üdvözölte a vármegye közönsége.

A gyűlés első tárgya a b.-csabai népbankban elveszett 47. ezer frt községi pénznek ki által történendő megtérítése feletti határozathozatal vala; a jó csabaiak kaparszni kezdtek kopaszodó fejükön, de hát nem az egyesek, hanem az összesség nyakába vetették, a minthogy igazság szerint másként nem is lehetett határozni.

Most a rokonszenves főjegyző dr. Fábry Sándor emelkedett fel, s ismertette Budapest fő- és székvárosának a valláspolitikai kérdés ügyében vármegyénkhez is megküldött határozatát, mely szerint pártolásra s hasonszellemlű felírásra kéri a vármegye közönségét s ismertette az állandó választmánynak szabadelvű javaslatát. Már erre felhangzott a többség „elfogadjuk, elfogadjuk“ kiáltása, amde lecsillapodott, midőn az ősz és szabadelvűségéről rég ismert alispán emelkedett fel szólásra, egyhangú elfogadását ajánlva az állandó választmány javaslatának s be kell vallanunk, hogy alig hallottunk még töle rövidebb, de egyszersmind szebb formába öntött szónoklatot, mint e mai; meglátszott minden szaván, hogy a szívből, a szív mélyéből jönnek azok! . . .

Ismét felhangzott az „elfogadjuk“, amde az ellenzék nem engedhette meg az egyhangú elfogadást, hanem felállott Göndöcs apát, s pap-társaitól körülvéve szót kért. A beszédről jobb lenne mit sem mondani, s eléggé jellemezni vélem, ha azt mondom róla, hogy „szerencsétlen“ volt, mely inkább ártott, mint használt az ügynek, s egyáltalán nem volt méltó sem a kath. egyház, sem tárgy komolyságához, sem pedig a megyei klerushoz, mely annyi jeles szónokot tud felmutatni. Támadtak is Károlyi Gáborok özönnel, s a főúr alig volt képes beszédjét bevégezni a folytonos zajban, mert minden mondására felhangzott a — „nem áll“ és még

erősebben az „el áll“ s végre is egy hatásra számított — de csütörtököt mondott — bombasztikus kijelentéssel — mely senkit meg nem győzött — bevégezte beszédjét.

Utána rögtön felemelkedett Szabó János a K.-társai ref. egyház lelkésze, békésbánnáti esperes. A zajló tenger egy pillanat alatt elcsendesedett, s minden tekintet a rokonszenves arcú lelkész felé fordult, a ki szelid tekintetét széthordozva a némán váró közönségen, csendes, nyugodt hangon jelenté ki, hogy nem oszthatván előtte szólott lelkész-társa nézetét, kénytelen azokra néhány megjegyzést tenni.

Hát t. olvasom, ha eddig nem lettél volna meggyőződve a kormány vallásügyi politikájának helyességéről, szabadelvűségéről, e beszéd hallása után meg kellett volna győződnöd. Nagyszerű jelenet volt, midőn oda dörgé Göndöcsnek, hogy szomorú lenne, ha most, a felvilágosodás, a szabad eszmék századában vallási villongások zavarnák meg a haza polgárainak békés nyugalomát; lehetetlennek tartja a visszalépést a mult századok türelmetlen sötétségébe ő, a ki első sorban hazafi s csak azután pap. S biztosítja előtte szólót, hogy ő lenne az első ki ehene szólna hite, lelke s becsülete folytán, a vallások egyenlősége, a polgári házasság behozatala s a zsidók receptiójának, ha azt a hazára, s a haza magyar polgáira veszélyesnek tartaná . . . Így szólt a szegény református lelkész, a ki bizonytal jobban rá van utalva a stólára, mint a gazdagon dotált kath. papság. ;

Békés vármegye ősi gyűlés terme nem látott még olyan lelkesedést, nem hallott olyan frenetikus tapsot, a minőt e krisztusi szelidségű ember igaz, hazafias szívből, őszinte tiszta lélekből fakadó, s az igazság meggyőző erejével ható beszéde okozott! Perczekig tartott a lelkesedés, és sietett mindenki kezét szorítani azzal az emberrel, a ki mint lelkész első sorba helyezte a hazát, azokkal szemben, a kik első sorba önmagukat s a kath. egyház hatalmi kérdését akarják megvédeni.

Sokan iratták fel magukat, szólni óhajtván e fontos kérdéshez pro és contra, amde a helyeslők ennél többet, ennél szebben is som szólhattak volna, az ellenzék pedig érezték, hogy ezt a beszédet, mely az igazság érzetével hatott, megezáfolni, hatását lerontani hálátlan kísérlet leendene!

A végeredmény igazat adott fentebbi szavainknak, hogy t. i. vármegyénk most sem tagadja meg ismert szabadelvűségét, mert az ellenzék által kért névszerinti szavazás fényesen igazolta a vármegye álláspontját e kérdésben is, mert 176 „igen“ és 45 „nem“ hangzott fel, s így 131 szótöbbséggel lett elfogadva a kormány által felszínre hozott szabadelvű vallásügyi politika.

Tehát alig néhány szavazót birt behozni a tisztelt klerus hívei közül a szabadelvű eszmék elleni harcba . . . Jó lesz ebből levonni a konsekvenciát! . . . Valaki.

M i u j s á g ?

— **Irányi Dániel** siremlékére Szarvas város előjárósága által kibocsájtott iven eddig begyűlt 10.50 frt. Ehhez járultak: Dr. Haviár Gyula 3 frttal, Áchim Ádám, Sarkány

János, Benka Pál, Dankó Samu, Benka Gyula, Valentinyi Jenő, Delhányi Zsigmond 1—1 frttal, Chován Károly 50 krral.

— **Majális.** A főgymn. ifjuság tavaszi musatságára nagyban folynak az előkészületek. A tanulósg a tanárkar részéről rendezőségi elnöknek Valentinyi Jenő tanárt, a házi asszonyi tisztség farsztó szerepére pedig az ügybuzgó Benka Gyuláné úrnőt nyerte meg, ami magában véve is annyit jelent, hogy a majális fényesen fog sikerülni. A mulatság napja május 4-ikére van kitűzve. az Anna-liget átengedése iránt megkeresést intéztek a grófi tulajdonoshoz, a napokban a meghívókat is szét fogják küldeni, s remélve, hogy a szeszélyes április rövid időn kitombolja magát, a legszebb kilátásokkal nézhetünk az ideileg első tavaszi mulatság elé.

— **Pól Dani,** gyöngölkedő vár. főjegyzőnknek egészségi állapotában — mint örömmel értesülünk — jelentékeny javulás állott be, a főjegyző már elhagyta az ágyat s minden támasz nélkül képes sétálgatni szobájában.

— **Az öreg „Melian“,** már mint az ev. egyház megrepedt harangja, pénteken délután 5 órakor szállott alá a toronyból, hogy újra öntés végett Thury János bpesti haranggyárába vándoroljon. A kritikus idő dacára is óriási közönség nézte a nem mindennapi látványt, melynek intézése körül maga a jó öreg Thury bácsi szorgoskodott nagy gondnal és szakértelemmel.

— **Gyula napja.** Benka Gyula, a szarvasi társadalom minden rétegében egyaránt tisztelt főgymn. igazgató-tanár, többszörös ovációban részesült nevenapja alkalmából. Kedden este 7^{1/2} órakor a főgymnasiunum ekkor kereszte fel lakásán, s néhány őshangos ének elzengése után Szász József, VIII. o. t. tolmácsolta előtte az ifjuság ünnepi érzelmeit. — Egy órával később a városi dalkar üdvözlő éneke hangzott fel az érdemekben gazdag dalkari elnök tiszteletére, kit a tagtársak nevében és megbízásából Szemethy Géza költői hasonlatokban gazdag, valóban szép beszéddel üdvözölt. Szerdán d. e. 11 órakor pedig az újonnan alakult szarvasi tanítóegyesület tisztelt, alelnöke, Schiff Jakab vezetése mellett, ugyanő volt a szónoka is a küldöttségnek, s éltette a kör elnökét, kinek a tanügyi téren kifejtett eredményes működése alapos kilátást nyújt az iránt, hogy az új egyesület rövid időn megizmosodva, nemesen fogja betölteni hivatását.

— **Az országos tornaünnepélyre,** mely Bpsten a pünkösdi ünnepek alatt fog megtartatni, főgymnasiumunkhoz is megküldte az ünnepély rendezősége a meghívót. Tornászaink, kik 1891 oly feltűnést keltettek a fővárosi közönség előtt ügyes mutatványaikkal, az idei ünnepélyen szintén részt fognak venni számszerint mintegy 45-en tornatanárunk, Oláh Miklós vezetése mellett.

— **Lemondott pénztáros.** Ponyiczki János, a szarvasi takarékpénztárnak alapítása óta buzgó és tevékeny pénztárosa hivatalos állásáról lemondott. Lemondását a f. hó 12-ikén tartott választmányi ülésen tudomásul vették, s odaadó és lelkiismeretes ténykedése jegyzőkönyvileg örökítettvén, miként leendő nyugdíjazásának megállapítása végett egy bizottság küldetett ki, melynek betöltése május 1-én fog választás útján megejtetni.

— **Uj iparhatósági biztos.** Járásunk főszbirája Liska János főgymn. tanárt a szarvasi iparhatósághoz iparhatósági biztosul nevezte ki.

— **A szarvasi dalkarban** Benka Gyula elnök indítványára azon okos eszmével foglalkoznak, hogy a dalkar ujlag belép az orsz. dalárszövetség kötelékébe, s mint rondes tagegylet részt vesz az 1894. nyarán Fiumében rendezendő orsz. dalár-ünnepélyen. Az utazás költségeire dal-és táncestélyek rendezése által fognak fedezetet gyűjteni, mívegből tavasz nyíltaival, pünkösdi körül rendezik a Károlyi-kertben az első illyélu mulatságot.

— **Ányos László,** jellemkomikus és recitator előadása hétfőn (ápr. 10.) este csekély számu közönség előtt folyt le. Kiss József „Jehová“-ját sok és gondos tanulmányra valló sikerrel szavalta, a zsurorit és üres zsebű dandyt mimikával és gesztussal találóan jellemezte, Gabányi „Kakasülőjét“ is tetszéssel, élénk derűtséget keltve mutatta be, kedves volt a szavallatába belesülő szepegő kis lány megjelenítése is, a Rudnyánszky siralmas törvényszéki jelenetével is majdnem megrikatta a gyengébb szívűeket, de bár kész szívvvel méltányoljuk Ányosnak mind jógyokezetét, mind recitatori képességeit, két körülményt előadásában mégis meg kell rónunk: az egyik, hogy nem azt a műsort adja elő, melyet meghirdet; a másik, hogy a mit előad, sem elég új, sem elég érdekes egy egész estei programnak s inkább fárasztó, mint mulattató, annyival inkább, mert a pathetikus szövegek előadásában szerencsésebb, mint a tréfás jellemek feltüntetésében.

— **A csabacsüdi vevő konzorciummal** levélben közölte br. Königsvarter, hogy csabacsüdi birtokát 300 frt holdankénti áron alól nem hajlandó eladni. Ilyen ár mellett természetesen nem lesz már olyan kapós Csabacsüd!

— **Emlékeztető.** V. Nagy Zsigmond, méhészeti vándor-tanár, szerdán, f. hó 19. a a Bracsok-féle iskola kertjében elméleti és gyakorlati szakelőadást fog tartani.

— **Kitüntetés.** Fabrici Somát Szentandrás község II-od jegyzőjét a közadók és kincstári követelések beszédésénél kifejtett ügybuzgalmaért s az elért kedvező eredményért a miniszter elismeréssel tüntette ki, s a hivatalában tanusított szorgalmáért részére 25 frt jutalmat utalványozott.

— **Földrengés.** Az alvidéken érezhető földrengésből, melyről a mult heti lapok megemlékeztek, városunknak is jutott egy kis gyenge áram Szombaton délután 3 órakor. S bár csak alig 5—10 másodpercig volt észlelhető, a városban több helyütt egyszerre megálltak az ingaórák, könnyebb bútordarabok is szintén megmozdultak helyükön, mintha részegként tántorognának.

— **Tombola-estély.** Folyó hó 9-én Békés-Szt.-Andráson az izr. nőegylet saját pénztára javára tombolával egybekötött táncmulatságot rendezett, melyre úgy helyből, mint vidékről szép számmal jelentek meg a vendégek. A kedélyes és fesztelen mulatság csak reggel felé ért véget. Jelen voltak az egylet Elnöksége és választmányán kívül: Darabos Sándorné, Friedmann Józsefné, Forschner Ferenczné (Öcsöd.) Forschner Jakabné (Öcsöd.) Hutiray Lászlóné, Klein

Ignáczné (Budapest.) Keresztényi Gyuláné, Kristóf Frigyesné (Csabacsüd.) Klossz Jánosné (Csabacsüd.) Neustädtl Sománé (Csabacsüd.) Polacsek Vilmosné, ifj. Póhl Károlyné (Szarvas.) Dr. Sinkovits Györgyné, Schönfeld Mihályné (Szarvas.) Schvarcz Mórné, Stern Izidorné, Trafikant Bonátné, Urbanek Nándorné, Weisz Sománé (Öcsöd.) Wilhelm Sománé (Bánfalva.) Weisz Dávidné (Szarvas.) Zih Károlyné. Leányok: Darabos Jolán, Forschner Berta (Szarvas.) Fináli Lenóra (Szarvas.) Friedmann Mari, Guttmann Rezsín (Szarvas.) Heilig Luiza (Kis-ujszállás) Krebsz Mariska Kristóf Emilia (Csabacsüd.) Köhn nővérek (Öcsöd.) Keresztényi Mariska, Köhn Hermína, Klein Fáni, Köhn Netti (Öcsöd.) Neustädtl Zsem (Bánfalva.) Schvarcz Ilonka, Schönfeld Fáni (Szarvas.) Schvarcz Berta, Streit Emma, Trafikant Lina, Urbanek Erzsike, Weisz Luiza, Weinberger Luiza (Szarvas.) Zih nővérek. A jótékony célra oly szép összegű felülfizetések történtek, hogy ebből és a tombola jegyek jövedelméből az egylet javára 311 frt 89 kr. tiszta jövedelem maradt. Felülfizettek: Dr. Léderer Gyula (Budapest) 25 frt. Kohner Ágoston (Bpest) 20 frt, Léderer Rudolf 10 frt, Schwab Jakab Bpest, Léderer László (Bábozka,) Basch Géza Basch Lajos (Bpest,) Léderer Mária (Bpest,) Lusztig Sámuelné (Szarvas,) 5—5 forint. Szirmai L. Árpád (Szarvas) 3 frt. Schönfeld Mihály (Szarvas) 2 frt 80 kr. Herc József (Bpest) Waldner Ignác (Szarvas.) Dr. Wellner Aladár (Máya) Eisler Soma (Bpest.) Sámuel Adolf (Szarvas.) Schvarcz Dániel, Goldstein Mór, Hakker Jónás, Dr. Dunai Alajos, Pollák Bernát, Pollák Adolf, Forschner Ferencz (Öcsöd.) Volkmán Márk (Bpest) 2—2 frt. Guttmann Antal (Szarvas) 1 frt 20 kr. Havas Mór, Mándoki Sándor, Liebroverth Mihály (Szentcs.) Kerényi Vilmos (Szarvas.) Klein Ignác (Bpest.) Forschner Mór (Szarvas.) Köhn Ábrahám, Wilhelm Soma (Bánfalva.) Köhn Károly (Öcsöd.) Selmeczi Soma (Öcsöd.) Deutsch Vilmos (Gyoma.) Urbanek Nándor, Sterbetz Gábor (Szarvas.) ifj. Póhl Károly (Szarvas.) Molnár András, Wolf Gyula, (Szarvas) Wigner Lajos (Szarvas.) Klein Adolf, Klein Mór, Menzer Mór (Szarvas) 1—1 frt. Borgulya György, Weisz Mór, Weisz Soma (Öcsöd.) Forschner Jakab (Öcsöd.) Neustädtl Soma (Csabacsüd.) 50—50 kr. Klossz János (Csabacsüd.) 40 kr. Fogadják a f. felülfizetők ez uton is a békesszentandrás-i nőegylet halás köszönetét.

— **Az elitelt köszönete.** Id. Pákozdi Lajos, öcsödi lakosnak szerencsétlen gyilkosa, Babós Sándor, kit a f. hó 5-én tartott végtárgyaláson a gyulai törvényszék életfogytig tartó fegyházra ítelt, az ítélet-hirdetés alkalmával sirva azon kérelmét terjesztette elő, hogy mondja meg a törvényszék Török Károly, szarvasi bíró urnak, ki vele, mint rossz emberrel, olyan jól bánt, mintha atyja lett volna, — hogy tiszteli és köszöni a szíveségét. — A kir. ügyész az eliteltnek megígérte, hogy kívánatát tolmácsolni fogja, s tudtára adta azt is, hogy ha akar, levelet is írhat Török bíró urnak. Így írta meg Babós az alábbi levelet, melyet, mint a rab halájának és köszönetének kifejezését, Kiss János dr. kir. alügyész el is küldött a címzett a T. K. albirónak. A rab halás szívre valló, igénytelen levele a szükséges stiláris módosítás-

sal így hangzik: „Kelt levelem 1893. apr. 7. a Babós Sándor tisztelem a tekintetes urat, a mult időben, mikor Szarvasról kísérték, én, mint rossz ember, (olyan jó bánásban részesültem,) a mit nem érdemeltem meg. Ezt oly jó néven vettem (a tekintetes urtól,) mintha apám lett volna. Tisztelem a tekintetes urat, Jó egészséget kívánok az egész háznépének. Ezzel bezárom levelem. a Babós Sándor.“ — Ezek az alig olvasható betűkből összerótt sorok a primitív stilus mellett is ékesszólóan hirdetik, hogy közszeretben álló albiránk, ki a magánéletben fős meggyerő gyöngéd modorával s szívéllyességgel kötelezi le a vele érintkezőket, — hivatalos eljárásban is szerencsésen össze tudja egyeztetni a törvény szigorát a humanitással. Az ilyen hivatalnok méltán élvezi a becsülést úgy a közönség, mint tisztársai részéről. Óhajtjuk, hogy a méltányló elismerés felülről se sokáig késék!

— **Bál Öcsödön.** Az öcsödi ácsműves és iparosok 1893 évi ápril hó 30-án az öcsödi ipartársulat pénztára javára a népkör helyiségében zártkörű táncvigalmat rendeznek. Belépti-díj személyenként 40 kr. Kezdeté 6 órakor.

— **Henneberg G.** (cs. kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben **privátmegrendelőknél közvetlenül szállít: fekete fehér és színes selyemszöveteket** méterenként 45 krtól 11 frt 65 krig phstaber és vámentesen, sima, csikos kockázott és mintázottakat, damasztot stb (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szín s árnyalatban). Minták postafordulóval küldetnek, Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

Szerkesztői üzenetek.

K. S. Vaskó h. A mérges levelet áttettük a kiadóhivatalhoz. A lap anyagi dolgaira nézve méltóztatásuk javára egyenesen oda fordulni reklamációval.

Felelős szerkesztő: **Varga József.**
Kiadó-tulajdonos: **Sámuel A.**

NYILT-TÉR.

E rovatban költtekért nem felelős a Szarvasi

Értesítés.

Szarvas község előjáróságának f. évi március hó 26-án üzletemre vonatkozólag közzétett és a tek. főszolgabíró-ságnak 1823/93 számú meghagyásával módosítani elrendelt hirdeteménye kapcsán van szerencsém b. figyelmét az 1888. évi XXXV t. cz. végrehajtása tárgyában kiadott ministeri utasítás 1. §-ának 1-ső pontjára felhívni, mely szerint bármínemű szeszes italok, vagyis bor avagy pálinka, egyik községből a másikba átvihetők lakodalom vagy pedig betegség esetében; nem különben a most hivatkozott utasítás 3. pontjára mely szerint utazók szeszes italokat, illetőleg bort avagy pálinkát saját használatukra jogosítva vannak kisebb mértékben egyik községből a másikba bevinni.

NEUSTADTL SOMA
puszta csabacsüdi italmérő.

Üzlethelyiség változtatás

Van szerencsém a helybeli és vidéki nagyérdemű közönségnek becses tudomására hozni, hogy e hó 24-ikétől kezdve, 1880-ban alapított s BAGI-féle házban fennálló

**K Ö N Y V N Y O M D Á M A T K Ö N Y V -
É S P A P I R K E R E S K E D É S E M E T**
saját házámba Beliczey-ut 11
szám alatt a B.-Szt.-Andrási

takarékpénztár mellett
helyezem át. Midőn ezt becses tudomásukra hozom,
kérem nagyrabecsült bizalmukkal ugy mint eddig to-
vábbra is szerencséltetni sziveskedjenek.

Főtörekvéssem ezután is oda fog irányulni, hogy eddigi
becses pártfogásukat továbbra is kiérdemeljem.

TELJES TISZTELETTEL:

Sámuel Adolf.

PSEPHOFER J.-FÉLE

GYÓGYSZERTÁR

Bécsben I. ker. Singerstrasse 15 sz. a „zum goldenen Reichsapfel“

Vértisztító labdacsok, ezelőtt általános labdacso neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacso csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyították volna. Évtizedek óta ezen labdacso általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitűnő háziszereből készlet ne volna található.

Számtalan orvos által ezen labdacso háziszereit ajánlatnak és ajánlhatnak minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek: mint epe-zavarok, májbajok, kólika, vértólulások, aranyőr, béltelenség s hasonló betegségeknél. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitűnő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is: így sápkór-nál, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacso oly könnyen hatnak, hogy a legcsekélyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még gyermekek által is minden aggodalom nélkül bevehetők.

A számtalan hálairat, melyet e labdacso fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségeik után egészségük visszanyerése folytán hozzánk intéztek, ezen helyen csakis néhányat említünk azon megjegyzéssel, hogy mindenki, aki ezen labdacsokat egyszer használta, meg vagyunk győződve, hogy azokat tovább fogja ajánlani.

Schlierback, 1888. okt. 22.

Tekintetes ur!

Alulírt kéri, hogy felette hasznos és kitűnő vértisztító labdacsoiból ismét 4 csomagot küldeni sziveskedjék.

NEIREITER IGNÁCZ, orvos.

Hrashe, Flödnik mellett, 1887. szept. 12.

Tekintetes ur!

Isten akarata volt, hogy az Ön labdacsoi kezeim közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megírom: Én gyermekágyban meghűltem olyannyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végezni és bizonyára már a holtak közt volnék ha az Ön esodálatraméltó labdacsoi engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg Önt ezért ezerszer. Nagy bizalmam van, hogy ezen labdacso engem is tökéletesen kifognak gyógyítani, a mint már másoknak is egészségük visszanyerésére segítségül szolgáltak.

RNIFICZ TERÉZ.

Bécs-Ujhely 1887. nov. 9

Mélyen tisztelt ur!

A legforróbb köszönetemet mondom ezennel Önnek 60 éves nagynéném nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhurutban és vízkórságban, már életét is megunta, melyről egyébként le is mondott mielőtt veletlenül egy dobozt kapott az Ön kitűnő vértisztító labdacsoiból s azoknak állandó használata folytán tökéletesen kigyógyult.

Legfőbb tisztelettel, Weinczettel Josefa.

Eichengraberamt. Gföhl mellett, 1889 márc. 27.

Tekintetes ur!

Alulírott ismételtén kér 4 csomagot az Ön valóban hasznos és kitűnő labdacsoiból, El nem mulaszthatom legnagyobb elismerésem kifejezésül ezen labdacso értéke felett s azok a hol csak alkalmam nyílik, a szenvedőknek legmelegebben fogom ajánlani. Ezen hálairatom tetszés szerinti használására önt ezennel felhatalmazom.

Teljes tisztelettel HAHN IGNÁCZ.

Gotschdorf. Kolbach mellett, Szilézia 1888. okt. 8

T. ur

Folkérem, miszerint az Ön vértisztító labdacsoiból egy csomagot 6 dobozzal küldeni sziveskedjék. Csakis az Ön esodálatos labdacsoinak köszönhetem, hogy egy gyomorhajótól, mely engem öt éven át gyötört, megszabadultam. Ezen labdacso nálam sohasem fognak kifogni, s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem vagyok tisztelettel

ZWICKL ANNA.

Ezen vértisztító labdacso csakis a Pserhofer J.-féle, az „arany birodalmi almához“ címzett gyógyszerertárban, Bécsben I. Singerstrasse 15 sz. a. készítettnek valódi minőségben s egy 15 szoms labdacso tartalmazó doboz ára 21 kr. Egy csomag melyben 6 doboz tartalmaztatik 1 frt 5 krba kerül; bérmentetlen utánvételi küldésnél 1 frt 10 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el.

Az összeg előbbeni böküelésénél (mi legjobban postautalványon eszközöltetik) bérmentes küldéssel együtt: egy csomag

1 frt 25 kr, 2 csomag 2 frt 30 kr, 3 csomag 3 frt 35 kr, 4 csomag 4 frt 40 kr, 5 csomag 5 frt 20 kr és 10 csomag 9 frt 20 krba kerül.

NB. Nagy elterjedettségük következtében ezen labdacso a legkülönbözőbb nevek és alakok alatt utánóztatnak; ennek következtében kéretik csakis Pserhofer J.-féle vértisztító labdacsokat követelni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyeknek használati utasítása a Pserhofer J. névaláírással fekete színben és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláírással vörös színben van állítva.

Amerikai köszvénykenőcs, gyors és biztos hatásu legjobb szer, minden köszvényes és csuszos bajok, u. m. gerinc-agy bántalom, tagszagatás, ischias, migraine, ideges fogtájás, főfájás, fülszagatás stb. stb. ellen. 1 frt 20 kr.

Tannochinia hajkenőcs Pserhofer J.-től. Évek hosszú sora óta valamennyi hajnövesztő szer között orvosok által a legjobbnak elismerve. Egy elegánsan kiállított nagy szelencével 2 frt.

Általános tapasz Steudel tanártól. Ütés és szurás által okozott sebeknél, megges dagasztatoknál, ujjkukac, sebes- vagy gyulaüt-méh vagy más ily bajoknál, mint kitűnő szer lön kipróbálva. 1 tégely 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Fagybalzsam Pserhofer J.-től. Sok év óta a fagyos tagokra és minden idült sebre, mint legbiztosabb szer elismerve. 1 köcsöggel 40 kr. Bérmentve 65 kr.

Utifüvedv, egy általánosan elismert kitűnő háziszere, hurut rekedtség, görcsös köhögés stb ellen. 1 üvegcseke ára 50 kr, 2 üveg bérmentve 1 frt 50 kr.

Élet-esszencia (prágai csöppek) megrontott gyomor, rossz emésztés és mindennemű altesti bajok ellen kitűnő háziszere. 1 üvegcseke 22 kr, 12 üveg 2 frt.

Általános tisztító-só Balrich A. W.-től. Kitűnő háziszere a rossz emésztés minden következményei, u. m. főfájás, szédülés, gyomorgörcs, gyomorhév, aranyér, dugulás stb ellen. 1 csomag ára 1 frt.

Angol csodabalzsam, 1 üveg 50 kr, egy kis üveg 12 krajcár.

Por a lábizzadás ellen. Ezen por megszünteti a lábizzadás s azáltal képződő kellemetlen szagot, épen tartja a lábbelit és mint ártalmatlan szer van kipróbálva. Egy dobozzal 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Golyva-balzsam, kitűnő szer golyva ellen. 1 üveg 40 kr, bérmentes küldéssel 65 kr.

Helsó vagy egészség-só kitűnő gyógyszer, gyomorhurut és minden rendetlen emésztésből származó bajoknál. 1 csomag 1 frt.

Ezen itt felsorolt készítményeken kívül az osztrák lapokban hirdetett összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek raktáron vannak, és a készletben netán nem levők gyorsan és olcsón megszereltetnek. — Postai megrendelések a leggyorsabban eszközöltetnek, ha a pénzüsszeg előre beküldetik; nagyobb megrendelések utánvétellel küldetnek. Bérmentve csakis oly esetben történik a küldés, ha az összeg előre beérkezik, mely esetben a postaköltségek sokkal mérsékeltebbek.

A fenti különlegességek kaphatók TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész

FÉLIX-FÜRDŐ

Nagyvárad mellett, vasuti állomás.

Kényelmes közlekedést. Vasúton Nagyváradtól fél-, később 3/4 órai távolság. Május 1-től augusztus hó végéig naponta 10, vasár- és ünneppnapokon 14 vonat közlekedik Nagyváraddal. Ezenkívül a nagyváradai állomást és a városból még két omnibus is jár ki a fürdőbe, a hol a tőle pár perenyire fekvő állomáson szintén kényelmes társaskocsi áll a m. t. közönség rendelkezésére.

Az európai hírű — 49° C-felm hevű víz sikerrel használtatik mindennemű idült bőrkütsékek, közvény s a velejáró csuszos csontfájdalmaknál, maj, lép, méh és általános mirigydagadatoknál, sárgaság és vízkörség, vese-, hólyag- és aranyeres bántalmak ellen, a csonttörésekkel és ficamokkal járó rendellenességeknél, nőknél rendetlen hősámmal és méh körüli lobos izzadmányoknál. Az a tezi kut forrásvíze belső bajoknál is kiváló szolgálatot tesz.

Allandó fürdőorvosok: Dr. Grósz Albert és Dr. Schiff Ernő.

Nagyobb szabású építkezések által a fürdőtelep teljesen át lett alakítva úgy, hogy a legnagyobb kényelemmel berendezett új emeletes „Victor” szállodában 42 szoba, valamint a szintén új „Alföld” és „Békés” szállókban és a régi épületekben összesen 143 szoba áll a nagy érdemű fürdőközönség rendelkezésére napi 80 krtól 3 frt ár mellett.

Gyógyterem a legmodernebb fürdők mintájára berendezve hirlapokkal, zongora és tekeasztallal. Terrasseok szép kilátással. Étteremek. Sétahelyek a fürdő mellett és az őserdőben. Hat tükörfürdő és e mellett részben átalakított, részben újonnan épített s felszerelt család és kádfürdők állanak a közönség rendelkezésére. Elő- és utóévadban arkedvezmény.

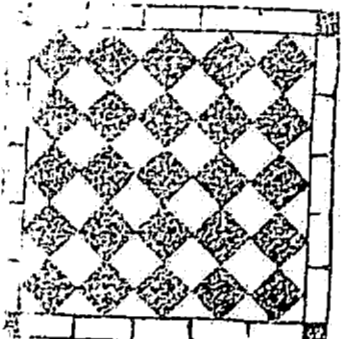
A fürdőidény tartamára Pücsi első békés-csabai zenekara van szerződötve. Az erdőben jó tekepálya. **Zene és gyógydíj nincs.** Ezletes ételek és tisztán kezelt italok jutányos áron szolgáltatnak ki. Kiváló tisztelettel:

A fürdőleirást kívánatra megküldjük.

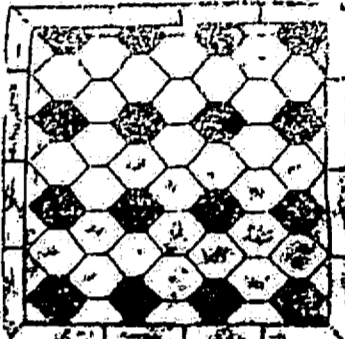
KERNÁTS ÉS BIBÓ. bérlok.

A magyar általános kőszénbánya részv. társulat
Budapest, V., Bálvány-utca 8.
ajánlja a t. ez. gőzmalomoknak, szeszfőzőknak és egyéb iparvállalatoknak valamint eséplőgép-tulajdonosoknak kőszén minőségű
akna, koczka és darabos szenét
szentteri és királdi bányáiból
legjutányosabb áron, egész kocsirakományokban minden állomásra szállítva.

WALLA JÓZSEF
cementáru-gyára, építési
anyagok raktára
Budapest, VII., Rottenbiller-u. 13.

<p>Vállalkozik:</p> <p>GRANITTERAZZO, BETONIROZÁSOK, CSATORNÁZÁSOK, SZŐRŐKUTAK, CEMENT-LAPOK és MOZAIKLAPOKKAL KÖVEZÉSEK alkészítésére stb.</p>	<p>Raktárt tart:</p> <p>KERAMIT-LAPOK KELHEIMI-LAPOK METTLACHI LAPOK, TERRACOTTA-ÁRUK, KŐFEDÉLPÉP, TŰZÁLLÓ TÉGLAK, KÉMÉNY-RAKVÁ- NYOKBÓL stb.</p>
---	---

Gyári raktára a
szentteri Portland
cement és vízhat-
lan mész-gyárnak.

KÖZGYÁGGYÁR

Gyári raktára a
gáronaul Portland
cement és vízhat-
lan mész-gyárnak.

Pályázati hirdetés!

A szarvasi takarékpénztár részvénytársaságnál betöltendő pénztárnoki esetleg jegyzői állásra előbbi évi 1200 frt, utóbbi évi 800 frt fizetés mellett pályázat nyitattatik.

A jegyzői állásra pályázók közül azok kik a könyvvezetésben is jártassággal bírnak előnyös figyelemben részesülnek.

Pályázni szándékozók felhivatnak hogy saját kezűleg irrt, szakképzettséget, életkort s eddigi működést igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványait legkésőbb f. évi ápril hó 25-ig az igazgatósághoz juttatni sziveskedjenek.

Egyidejűleg igazolandó hogy az évi fizetés kétszerezének összegét cautióképes készpénzben vagy jelzálogilag biztosított kötelezvényben le-
tenni.

Kelt Szarvas. 1893. évi ápril 12.

A szarvasi takarékpénztár
igazgatósága.

ÜZLET ÁTHELYEZÉS!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy továbbra is fenálló

Koporsó raktáramat

saját házamba (Osizmadia utca 554. sz.) alá helyeztem át.

Maradok kiváló tisztelettel

Szüle Kálmán.